

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd
Titel	UDU samrådssp. H - K
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 23. oktober 2007, kl. 14-16 (som det første af i alt to samråd)

1. Indledning

De spørgsmål, der er stillet til dette samråd, kan ses i sammenhæng med en række borgerhenvendelser, som Undervisningsministeriet har modtaget inden for de seneste år, i forhold til påtænkte ændringer i skolestrukturen i en række kommuner. De kan tillige ses i sammenhæng med nogle spørgsmål stillet af Folketingets Uddannelsesudvalg under Alm. del.

2. Spørgsmål H

”Vil ministeren redegøre for distriktsskolemodellen, herunder redegøre for hvilke konsekvenser det har vist sig at have på f.eks. antallet af eleverne i klasserne, antallet af nyoprettede privatskoler, afskaffelse af skolebestyrelser m.v.?”

Svar:

Jeg har forstået, at ”distriktsskolemodellen” eller ”distriktsmodellen” undertiden anvendes til at betegne en skolestrukturmodel, hvor skoler sammenlægges med henblik på at lade en eller flere tidligere skolers bygninger fortsætte som undervisningssteder, men nu inden for rammerne af en ny - større - skole og med kun ét skoledistrikt. Jeg finder nu ikke disse betegnelser velegnede.

Efter folkeskoleloven hører der til hver skole et skoledistrikt, der kan være større eller mindre for de enkelte klassetrin. Et barn har - med visse undtagelser - ret til optagelse i skolen i det distrikt, hvor det bor eller opholder sig. Ét af de forhold, der efter loven kendetegner en skole, er således, at den har ét skoledistrikt.

Det forekommer mig derfor misvisende at betegne en model, hvor én skole har flere geografisk adskilte undervisningssteder, som en ”distriktsskolemodel” eller en ”distriktsmodel”.

Folkeskolen er en kommunal opgave, og det er derfor op til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe beslutning om skolestrukturen i kommunen. Beslutninger om ændringer i skolestrukturen skal forelægges de berørte skolebestyrelser til udtalelse, og i tilfælde af skolenedlæggelser og skolesammenlægninger skal der desuden gås frem efter den procedure, der er beskrevet i en særlig bekendtgørelse herom.

Undervisningsministeriet har ingen beføjelser i relation til skolenedlæggelser og skolesammenlægninger og har derfor heller ingen systematisk viden om, i hvilket omfang der i kommunerne anvendes en form for ”distriktsskolemodel”, herunder de nærmere konsekvenser i forhold til de forhold, der er nævnt i spørgsmålet. Jeg har dog bemærket, at der tegner sig en ny tendens, hvor et antal kommuner inden for de

sidste par år har forberedt eller allerede gennemført strukturændringer af den omtalte type.

3. Spørgsmål I

”Hvilke initiativer vil ministeren iværksætte, for at mindske de uheldige virkninger skolesammenlægninger efter distriktsskolemodellen har?”

Svar:

En skole er traditionelt blevet betragtet som en samlet bygningsmæssig enhed. Det har været udgangspunktet for bl.a. bestemmelsen i folkeskoleloven om, at der til en skole hører et skoledistrikt. Bestemmelsen har til hensigt at sikre, at elever i almindelighed har ret til at blive optaget på den folkeskole, der ligger i elevens nærområde - den lokale distriktsskole.

Efter folkeskoleloven er der imidlertid ikke noget krav om, at en folkeskole skal udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed. Det bør der heller ikke være - en sådan indskrænkning af fleksibiliteten i forhold til at organisere det kommunale skolevæsen mener jeg ikke, at nogen kan være tjent med. Jeg anerkender, at kommunerne kan ønske at konsolidere deres skolevæsen ved at etablere nogle større skoler.

Jeg er dog samtidig meget opmærksom på, at beslutninger om etablering af større skoler med flere geografisk adskilte undervisningssteder kan medvirke til at reducere de rettigheder, som elever og forældre gennem reglerne om skoledistrikter har i forhold til, hvor eleven skal gå i skole. Er der tale om én skole med flere undervisningssteder, vil en elev således i dag kunne undervises på et andet undervisningssted end det lokale, som ellers kan have været afgørende for forældrenes og elevens oprindelige valg af (distrikts)skolen.

Dertil kommer, at forældrene til eleverne på et lokalt undervisningssted under en skole måske kan føle, at de ikke i tilstrækkelig grad har indflydelse på netop de lokale forhold.

Efter min opfattelse har det ikke været forudset - og slet ikke tilsigtet - at skolesammenlægninger med efterfølgende opretholdelse af geografisk adskilte undervisningssteder skulle forekomme i den udstrækning, som det ser ud til at gøre i disse år.

Folkeskolen er som bekendt et forligsbelagt område, og jeg agter på et snarligt møde at indlede drøftelser med forligskredsen bag folkeskoleloven om, hvad der eventuelt kan gøres ved problemstillingen.

De hensyn, der skal afvejes over for hinanden, er på den ene side at sikre, at forældres og elevs rettigheder ikke udhules, og på den anden side, at man fortsat i den enkelte

kommunalbestyrelse kan indrette sin skolestruktur fleksibelt og på en efter de lokale behov bæredygtig måde.

4. Spørgsmål J

”Hvordan vil ministeren sikre, at

- forældres ret til at få deres barn optaget i distriktsskolen ikke udhules, når kommunerne sammenlægger flere skoler til én, og dermed får frit slag til at bestemme, i hvilken skoleafdeling barnet skal optages?
- at elevens ret til at vælge en anden skole end distriktsskolen ikke udhules, når kommunerne sammenlægger flere skoler til én, og valgmulighederne således drastisk indskrænkes?
- at elevens ret til at fortsætte skolegangen i den skole, eleven er optaget i, ikke udhules, når kommunerne sammenlægger flere skoler til én, således at kommunen frit kan overflytte elever fra en skoleafdeling til en anden?”

Svar:

Der er flere hensyn, der vil skulle inddrages i forbindelse med en eventuel lovgivningsmæssig løsning, og jeg er enig i, at de i spørgsmålet nævnte forhold er nogle af dem, man må kigge på.

Et andet er hensynet til, at der fortsat kan opretholdes en ordentlig forældre- og elevinddragelse i tilfælde af skolesammenlægninger.

Det er en kompliceret sag, for som nævnt må man også inddrage hensynet til kommunernes ønsker om at konsolidere deres skolevæsen, og her kan skolesammenlægninger med bevarelse af lokale undervisningssteder være et alternativ til, at sådanne undervisningssteder helt ophører.

De forskellige hensyn må nøje afvejes over for hinanden, og jeg vil som nævnt lægge op til at drøfte med folkeskoleforligskredsen, hvordan en sådan afvejning evt. nærmere kan udmøntes i konkrete forslag om lovændringer.

5. Spørgsmål K

”Vil ministeren redegøre for, om kommunerne omgår folkeskolelovens § 24, stk. 3, når kommunerne sammenlægger skoler efter distriktsskolemodellen?”

Svar:

Folkeskolelovens § 24, stk. 3, går ud på, at der under visse betingelser kan etableres fælles ledelse af flere skoler. Der er udstedt en bekendtgørelse om fælles ledelse for flere folkeskoler, der indeholder nærmere regler herom.

Fælles ledelse af flere skoler omfatter pr. definition én fælles leder, men derudover kan kommunalbestyrelsen vælge enten at lade det omfatte én fælles skolebestyrelse for alle skolerne eller at lade skolerne bevare en egen skolebestyrelse. Den sidste mulighed hænger sammen med, at der fortsat formelt er tale om flere skoler, og skolebestyrelsens beføjelser efter folkeskoleloven er knyttet til skolen.

Som jeg allerede har været inde på, er en skolestrukturmodel, hvor skoler sammenlægges med henblik på at lade en eller flere tidligere skolers bygninger fortsætte som undervisningssteder, men nu inden for rammerne af en ny - større - skole, ikke i strid med loven. Selvom modellen ikke har været tilsigtet - endsige forudset - kan man ikke betragte den som en omgåelse af bestemmelsen om fælles ledelse af flere skoler.